

Izhaja v Trstu
vsako soboto opoldne.
Rokopisi se ne vra-
čajo. Nefrankovana
pisma se ne spreje-
majo.
Uredništvo in upravnštvo
ul. del Lavatoio
št. 1, I.
TELEFON 18-67.

NARODNI DELAVEC

Posamezne štev. se
prodajajo po 6 vin.
Inserati se računajo
na milimetre v širo-
kosti ne kolone, in
sicer po 8 vin. za
vsaki mm. Za več
nego 10kratno obja-
vo pa po dogovoru.
Naročnina za celo
leto K 4.—; za pol
leta in za četrt leta
razmerno.

Glasi „Narodne delavske organizacije“ v Trstu.

Skupina delavcev Lloydovega arsenala in tehničnega zavoda pri N. D. O.

Tovariši! Delavci!

Vže 6 tednov se boriijo naši to-
variši v Ajdovščini proti svojim iz-
koriščevalcem, akcijski družbi ajdov-
ske predilnice. Tekom tega časa so
tržaški tovariši pokazali, da se čutijo
solidarnimi se svojimi trpini v Ajdov-
ščini. Vabimo Vas tudi mi, tovariši,
da nedeljski počitek žrtvujete dolž-
nosti solidarnosti in človekoljublju.
Prihitite vsi na

vrtno veselico

U prid štrajkujočim v Ajdovščini,
ki se bode vršila jutri v nedeljo,
dne 18. t. m. ob 4. uri pop.
na vrtu „Konsumnega dru-
štva“ pri Sv. Jakobu (Campo
S. Giacomo št. 5.)

TRST, dne 14. julija 1909.

ZDRUŽENA ODBORA

skupin delavcev Lloydovega arsenala in
tehničnega zavoda pri N. D. O.

Tovariši! Delavci iz mesta in okolice!

Vabimo Vas, da se v velikem
število udeležite

pevsko - tamburaške zabave

ki jo priredi jutri v nedeljo dne 18.
julija t. l. bratsko pevsko društvo
„Adrija“ ob 6. uri popoldne v pro-
storih „Novega konsumnega
društva“ v Barkovljah in na
kateri se bo nabiralo denarne
prispevke v prid stavkujočim
tovarišem v Ajdovščini.

TRST, dne 15. julija 1909.

Odbor N. D. O.

Nekaj o novodobnem socializmu.

Socializem je znanost, del modroslovja.
Od preprostega do najtežjega problema
socialno-modroslovnih razprav se vije ner-
vovna, raziskujoča misel za proučevanjem
socializma, kak je ustroj človeške družbe,
kje koreninijo ovire v človeškem napredku,
kaj bi bilo zboljšati, kakšen bodi način
času primerne življenja. Može, ki so
posvetili vso svojo znanost proučevanju
človeka in njegovega življenja, so postali
slovoči sociologi in so postavili različne
teze, pravila in nekake definicije za tiste,
ki bi za njimi nadaljevali započeto delo.

Teze, ki so bile za svoj čas morda
čisto verjetne in dobre, so nove razmere
omajale, ali pa so jih izkrivili nevešči pro-
povedniki.

Nauke, ki so jih oznanjevali Kristus,
apostel Pavel, Marks, Engel, knez Kro-
patkin in drugi, so poznejši sociologi in
učeniki premodelirali tako, da je največ-
krat izgubil plemenit nauk na svoji prvotni
vrednosti ali na bistvu svojega namena —
ali pa so jih stranke, ki so vzlele one nau-
ke za svoj program, napačno tolmačile,
največkrat jih pa še hotele momentanim
razmeram prilagoditi. In to brez prave
enotnosti, nekako poljubno, kakor protes-
tant sv. pismo.

Z izpopolnjevanjem in prekrojevanjem
teh tez in pravil in že s prakso sankcio-
niranih definicij so se bavili poleg vseh
drugih tudi mednarodni kongresi.

Da, celo državne vlade so morale
sčasoma vgrizniti v kislno jabolko in so
morale resignirati na marsikak privilegij,
v svoj zakonik vzeti premnogo zahtevo no-
vega časa.

Preobrat, širen in veseljen preobrat
je provzročevala sociologija v vseh vekih
človeške zgodovine.

Ko je pa prišel na površje naciona-
lizem, ko si je priborila narodnostna misel,
plemenska zavest umstveno, etično veljavo
— tedaj se je imel socializem, namišljen
in temeljujoč na splošno človeškem stališču,
naenkrat spojiti ali pa boriti z naciona-
lizmom, ki je sicer hotel v nekem oziru le
izpopolniti socializem, ne pa utesniti nje-
gove veljave, temveč mu dati na posamezne
narode razdeljen delokrog.

Škoda le, da so takrat slabo umeli
nalogo socializma. Niso hoteli priznati na-
rodnostnih idej kljub temu, da so postale
te ideje naenkrat tako mogočne in glasne
oznanjevalke nove faze v človekovem kruho-
borstvu, da je bilo takoj videti, kako težak
in brezupen bi bil boj proti narodom.

Polagoma pa se je vendar širila pot
mednarodnega socializma in ga je začela

voditi po beli cesti v prostrano, veliko
ravan narodnostnega polja. Saj drugače
tudi ni bilo mogoče. Narava sama, logična
misl treznega in z dejanskimi razmerami
računajočega človeka, je morala končno
nastopiti pot prevdarka in gotovega opor-
tunizma. Internacionalni socializem je pričel
prehajati v nacionalni socializem. Hote ali
nehote. Komaj vidno je bilo njegovo stop-
njevanje, pa naj si je to neizogibno dejstvo
še tako tajil. To istinito dejstvo je bistvo
našega programa, na tej zavesti temelji
naše delo, v zaumenju narodnega socia-
lizma se hočemo boriti za prave socialistične
ideale, za pravice tlačnih, za resnico po
krivem preganjenih....

In vendar nam ne prihaja na misel
kaka sovražnost do internacionalnega socia-
lizma, dokler imamo opraviti samo z idejo,
z znanostjo njegovo.

Ko pa se moramo baviti z njegovo
današnjo stranko, ki so jo krivi in nevešči
preroki dovedli v negacijo in nasprotje z
vsem, kar obstoja, takrat pa se čutimo
poklicane, da zastopamo in branimo novo-
dobni, narodnostni socializem z vsemi
močmi.

Pri tem nas ne more in nas nikdar
ne bo moglo ovirati jezikavo natolcevanje.
Čutimo se močne in okrepljene, dokazi iz
istinitega življenja so na naši strani. Tok
časa nas je privedel nekoč do razpوتا:
krenili smo na desno, na pot siromakov
in zaničevanih. S temi pa hočemo korakati
po trdnih tleh istinitosti in pravice in se
ne mislimo omamljati z utopijami, ki so
morda prav lepe, ampak so vendar pre-
idealne.... Fata morgana.

Socialisti smo in narodnjaki.

Res. Naš narod, naš mili slovenski
narod je vendar le družba trpinov, revežev,
trpečih in nesrečnih. Ne prihaja nam na
misel, da bi analizirali zgodovino in iskali
in razkrojili vzroke naše bede. To so
že storili premnogi poklicani in nepoklicani
pismouki. Ampak prošlost nam bodi učite-
ljica sedanjosti, da ne bi zagrešili in prišli
na staro krivo pot. In to je naš namen,
ki umemo moderni socializem, ki vemo,
kaj nam je dolžan vsled novih razmer.
Čutimo da dovršimo svojo nalogo le na ta
način.

Stavka v Ajdovščini.

Naši tovariši v Ajdovščini se nahajajo
še vedno v stavki. Nasprotnik se je dose-
daj pokazal neupogljiv in vsi napor
stavkujočih, da bi izsilili od njega zahte-
vane koncesije so dosedaj ostali brez-
uspešni. Toda stavkujoči vstrajajo po-
gumno in zmagozvestno. Saj je ravno

minuli teden pokazal v pravi luči, kako
daleč zna segati čut solidarnosti med slo-
venskim delavstvom. Vspricho skupne ne-
varnosti so se vsi delavci na Primorskem
oprijeli akcije, ki naj pripomore stavkujo-
čim do zmage. Iz vseh krajev, iz Goris-
kega, Kranjskega, iz tržaške okolice in iz
Istre prihajajo uradu N. D. O. prispevki
narodnega delavstva. V vseh časopisih se
žigosa nesramno in brezvestno dosedanje
postopanje s predilci in predilkami v Aj-
dovščini ter priobčuje podatke, iz katerih
je razvidno, da je v zadnjem času položaj
predilcev in predilk postal res neznosen
in da so isti pod izogibom gospodarskega
in fizičnega poloma morali poseči po skraj-
nem sredstvu — štrajku. Poskrbelo se je,
da bo tudi širša javnost, češka, hrvatska,
italijanska in nemška informirana, da v
navzočem slučaju gre za odpravljenje prave
pošasti, socijalne sramote, razmer,
ki jih moramo smatrati za pljusko
v obraz vsakemu napredku. Kapi-
talizem naj ima stokrat pravico vsužnjiti
si delavno moč proletarčevih
rok, pravice usužnjiti si tudi svobodo
in telo delavčevu nima in ne sme imeti.
Kar se je v zadnjem času v ajdovski pre-
dilnici dogajalo pod nadzorstvom in odgo-
vornostjo Amana, Brunner-ja itd., to ni
več kapitalistično izkoriščanje, ampak to
so navadna hudodelstva, reči, ki spo-
minjajo na Montepinove romane. In tam
mora biti enkrat konec! To želi prizadeto
delavstvo, to želi in hoče N. D. O., ki se
je postavila v obrambo tlačnih, v obrambo
socijalne pravičnosti. Za to je umljivo, da
so si stavkujoči do danes, to je v 6. tednu
stavke, ohranili ono isto zmagozvestnost,
ki so jo imeli ob začetku stavke. Za to
tudi veliko zanimanje in ogorčenje, ki ju
izziva ta stavka povsod. Naši tovariši
trpijo, a tolažijo se, ker vidijo, da so vsi
slovenski delavci, vsa slovenska in slovan-
sko javnost, na njihovi strani.

Minulo nedeljo se je vršil ob velikan-
ski udeležbi shod stavkujočih v Bratinovi
dvorani. O položaju je poročal tov. Josip
Mandič, a je obenem omenil pogajanj,
ki so se dosedaj vršile med vodstvom pre-
dilnice in županstvom, ki je v zadnjem
času v očigled splošnih interesov, ki trpijo
vsled štrajka, ponudilo vodstvu predilnice
v Trstu svoje posredovanje. Bodril je
stavkujoče k vstrajnosti, ki je edino jam-
stvo zmage. Govorili so tudi tov. Bufon
iz Trsta in Budihna iz Ajdovščine-Šturij.

Ljubljanska N. D. O. priobčuje v „Slo-
venskem Narodu“ op 14. t. m. oklic na
slovensko javnost sledeče vsebine:

se mora, olajšati mora Matiji trpljenje,
tolažiti ga mora, sama potrebne tolažbe.
„Bo že, bo že; kar jej hitro, da se
ne shladi preveč.“

„E, kako bi. Saj nimam pravega teka,
tako me skrbi Jožkova bolezen. Kar nič
se mi ne ljubi.... Kako je vendar?“

„Dobro, dobro.... menda bo kmalu
boljše. Kar začni, Matija, jaz ti bom pa
pripovedovala.“

„Ali zelo trpi Jožek?“ ga je zaskrbelo.
„Moj bog, bolan je. Pa bo prestal.
Spi. Sosedu sem naročila, naj popazi nanj.
— Jej hitro, Matija.“

„Bom. Kaj je rekel zdravnik?“
„Potrpimo, je rekel. Bo že boljše, je
dejal. Otrok premaga bolezen včasih kar
na hitro, ko so že vsi obupali nad njim.
Tako je rekel zdravnik.“

Molk.
Misli so govorile, srce je plakalo in
se je balo.

„Pa misliš, da bo res kmalu dobro,
Francka.“

„Bo.“

Počenila sta v senco. Matija je stisnil
lonc med kolena in je jedel. Silil se je,
ni mu dišalo.

Francka si je podprla glavo. Duša ji

PODLISTEK.

Iv. Z—c.

JOŽEK.

Težka soparica pritiska na zemljo.
Ozračje je zastrto in prepojeno lomečih
se solčnih žarkov. Zdi se ti, da je vse
obzorje zavito v lahko, vročo in trepetajočo
meglico, in kakor vroč in soparen puh iz
razbeljene peči ti omamno boža zračno
velovanje že itak razgreto lice.

Vsa vroča in znojna hiti tja dol po
ulici mlada in zdrava ženska, hiti s koša-
rico v roki, da ji lice žari prevelike vro-
čine. Kosilce nese svojemu možu, delavcu
v veliki tovarni. Hiti, teče skoro, zakaj
Matija je truden in gladen: predolgo ne
sme čakati ubogi mož.

Da, kar vidi ga, kako sloni ob pobojih
velikih in težkih vrat prostranega dvo-
rišča v nemirni tovarni. Gor po ulici se
ozira in si briše potno čelo.

Tiha žalost je zasenčila in zresnila
zagorelo njegovo lice. Hitra misel mu šine
skozi možgane, in grenka, ostra in še ne
občutena bol mu stisne srce. Kaj je neki

rekel zdravnik, pomisli Matija. Morda bo
pa le še vse dobro. Saj se ne ve, lahko
se zgodi čudež, kar nenadoma bi ozdravel
Jožek. In spet bi tako jasno sijale njegove
lepe in vesele oči. Lička, okrogla in napeta
kakor Jezukova v Marijinem naročju, bi
cvetela v zdravi rdečici. Pa smejalo bi se
in igralo ubogo, nedolžno njegovo dete.
O kako bi bilo spet prijazno doma, s ka-
kim veseljem bi hitel zvečer domu, in bi
se razvedril in odpočil v njegovi živahni
igri. Vse bi pozabil, srečen bi bil, ne
menjal bi z nikomur.

Radostne misli so ga prevzele, in bla-
žena zadovoljnost mu je ublažila obraz.
Za hip samo. Mahoma so ugasnili omam-
ljivi trenutki razkošne domišljije....

Vzdih se mu izvije globoko iz prsi.
Trudao se nasloni ob poboje in je neiz-
rekljivo žalosten.

„Tukaj sem, Matija,“ ga pozdravi
žena. Košarico s kosilom postavi na tla
in ga sočutno pogleda.

„Francka, povej hitro, kako je z Jož-
kom, Francka....“

Kakor da bi ji kdo porinil pož v
srce, tako jo zaboli to vprašanje. Vsa kri
ji tišči k srcu, nekaj jo stisne v prsih, v
grlu bi jo skoro zadušilo. Pa premagovati

Rojaki!

Vedoči, da ima, kdor je Slovenec po krvi in mišljenju, vsikdar odprto roko in srce, ko se gre za dobrobit narodne skupnosti, sklenili smo v tem težkem trenutku obrniti se na slovensko javnost s prošnjo, da bi po svojih močeh pripomogla dobri stvari k zmagi ter podprla slovenske delavce trpin, stavkujoče v Ajdovščini.

Leta in leta je ajdovski trpin prenašal težak jarem, zavedajoč se, da mora priti dan, ko mu sine solnce lepših, srečnejših dni. In res! Naslanjajoč se na „Narodno delavsko organizacijo“ so ajeovski delavci vsprlo mrtvega tovariša, ki je onemogel padel kot žrtev surovega izkoriščanja pred strojem, s katerim kopiči milijonar nemški žid Brunner kupe zlata, sklenili raje umreti nego umirati počasne mukotrpne smrti.

„Narodna delavska organizacija“ je proglasila pred več nego enim mesecem stavko v Ajdovščini, da reši bednega proletarca, da ga dovede do delavskih pravic.

Rojaki! Stvar, za katero se tu bori N. D. O. je za ves narod velikanskega pomena! Delavci!! Tudi Vas bode mogoče usoda pahnila kdaj v štrajk, izrazite svojo solidarnost, pomozite materialno v kolikor zamorete trpinom, a izpovejte glasno, da bo čul ves svet, da sočustvujete s svojimi ajdovskimi sobratji, borečimi se za svoje pravice.

Kdor more, naj pomaga! Vsak vinar je dobrodošel, vsak groš je že uvaževan pripomoček. Pomozimo svojim bratom v boju proti brezvestnim izkoriščevalcem, ajdovskim trpinom pa kličemo: Delajte z umom, počivajte z roko, zmagajte s solidarnostjo!

Darove, ki bodo objavljeni v „Slov. Narodu“ in glasilu N. D. O. „Narodni Delavec“ v Trstu, sprejema urad „Narodne delavske organizacije“ v Ljubljani, Dunajska cesta št. 6.

Odbor N. D. O. v Ljubljani.

Razven „Slovenskega Naroda“ so priobčili dosedaj poročila o brutalnih razmerah v Ajdovščini sledeči časopisi: „Soča“ (v Gorici), „Edinost“, „Slovenec“ in „Češko Slovo“ (Praga).

Danes zvečer se odpeljeta tov. J. Mandić in Skalac v Prago, kjer bo v ponedeljek zvečer velik javni shod češkega delavstva in na katerem bosta informirala češke tovariše o novodobnem mučenstvu naših tovarišev v Ajdovščini in pozivala češko delavstvo k solidarnosti.

Slovinci! Rojaki! — Hud boj, kateri nima več samo značaja boja proletarcev, ampak značaj narodnega boja, bijejo naši trpini delavci iz predilnice v Ajdovščini s trdjoavo nemške sile in ošabnosti. Šest tednov se borijo, ne internacionalni, ampak narodni naši delavci za priznanje pravične plače. Šest tednov si stojita na slovenski zemlji obogatela nemška tovarna in izsesani slovenski delavci trdovratno nasproti. Spominjamo se besed, katere je izustil ravnatelj Brunner ob proglasitvi štrajka: „Teh par kronic N. D. O. bomo kmalu spravili v zrak“. In res je žrtvovala N. D. O. do danes že 4000.— kron, roci štiristisoč kron za ta neenaki boj.

Ali N. D. O. ima skrbeti tudi za tekoče težnje svojih članov.

je zadržela v tajni grozi in veliki bolesi. Kako ji je bilo težko, kako so jo rezala močeva vprašanja. Pa ga mora tolažiti. Smili se ji revež. Nikoli ni imel nič dobrega na svetu. Zdaj, ko se je jima nalahko nasmehnila tiha sreča mirnega domačega ognjišča — pa....

Zapeklo jo je v očeh in zbudilo jo je v prsih. Solza, grenak in kalen biser materinske ljubezni, ji je zdrknila po licu in ji kanila v nedrije.

„Francka, za božjo voljo, zakaj plašaš? Ali morda sama ne verjameš, kar si mi pripovedovala?“

Strahoma jo je pogledal in je postavil lonce v košarico.

„Hudo mi je, ko se spomnim na Jožka, pa ti se mi smiliš,“ je zaihtela.

Težak in teman oblak je priplaval in je zakril pekoče solnce. Otožna polsenca je stegnila in je krčila svoja krila. Nemirna in komaj vidno je mahnila, v vrhu bližnjega kostanja je zašumelo. Na vogalu ulice se je vznemiril prah in se je dvignil v urnem vrtilcu. Na obzorju so se nežno pozlatili oblaki in so se strnili v lepe rožnate konture. Rastle so in so izginjale in se spet skopile v fantastične karikature topo zaokroženih potez.

(Pride še).

Kličemo vas toraj, rojaki, na pomoč, na pomoč za pravico se borečim delavcem v Ajdovščini, za delavce, kateri so bili prisiljeni iti v ta neenaki boj vsled skrajnega izsesovanja slovenske delavske pare. Radodarno ponuja tovarna tujim nemškim in italijanskim delavcem boljše plače in jih zvalja v ponemčevalne namene v slovenski kraj, med tem ko domačina Slovena izkorišča in — pretepa.

Delavci, in ne samo delavci, **Slovinci**, spominjajte se v tem težkem trenutku, da tukaj nimamo pred očmi samo zmage tovarne ali delavcev, ampak se gre za zmago Slovenca ali Nemca. Vsakega dolžnost je, da žrtvuje, — žrtvuje z rednimi tedenskimi prispevki. S skupnim odporom mora biti premagan naš sovražnik.

Prispevki naj se pošljejo na N. D. O. via Lavatoio, Trst.

Veselica N. D. O. v korist štrajkujočih.

Pretečeno nedeljo je bil za nas vesel dan. Spoznali smo vnovič zlato in dobro srce slovenskega delavca, prepričali smo se spet o intenzivni in globoki solidarnosti našega delavstva.

To dobro dé človeku, vesel je in ponosno mu bije srce, ko se iskré oči živega in velikega navdušenja.

Tako je bilo to nedeljo v Barkovljah na veselici, ki jo je priredila N. D. O. v korist štrajkujočih tovarišev v Ajdovščini. Pa naj je bilo vreme še tako černo — čete naših tovarišev so se pomikale po Miramarski cesti in so zasedle Narodni dom in vrt do zadnjega kotička. Kmalu se je vnela prava živahnost: tamburaši in pevci pevskega društva „Adrija“ iz Barkovelj so se obnesli prav dobro. Posebno mnogo aplavza, zasluženega aplavza so želi pevci s preciznim izvajanjem pevskega točka.

Med tem so prišli med nas učiteljsčniki iz Sarajeva pod vodstvom profesorjev Steva Markovič in Josipa Milakovič.

Podpredsednik tovariš Jaklič stopi na oder in jih pristrčno pozdravi. In kakor iz enega grla jih pozdravlja še občinstvo z glasnimi in pristrčnimi vzkliki. Na odru se prikaže profesor Stevo Markovič, da se zahvali. Pa skoro ni mogel do besede, tako viharo smo ga pozdravljali. Radostnih spominov prevzeti, kar so videli na svoji poti sem do Adrije, je govoril profesor, bi ne mogli povedati, koliko lepega so videli na slovenski zemlji in kako ljubezljivo so bili povsod sprejeti. Krasot slovenske zemlje in kremenitega ljudstva slovenskega ne bomo mogli pozabiti nikoli. Radujemo se, ko smo Vas poznali. Kulturna več bo morala biti odslej med nami tem tesnejša, saj smo si po aneksiji Herceg-Bosne sosedje.

O Vašem krepkem življu tu ob Adriji smo že čuli in smo se tega veselili. Mnogo nas je Jugoslovancov pod žezlom avstrijskim, močoi bomo, če se bomo zavedali svojih moči. Ne tlačevanje in hlapčevanje — kakor doslej — svobodno in krepko življenje na krasni slovenski zemlji: to je želja, ki nam z vašim pesnikom kipi iz srca:

Le vstani borni narod moj
do danes v prah teptan;
pepelni dan ni dan več tvoj —
Tvoj je vstajenja dan!

S temi lepimi besedami Gregorčičevimi je zaključil svoj govor, na kar občinstvo spet ni moglo nehati z radostnimi klici. Nato so zapeli srbski učiteljsčniki par pesmic prave jugoslovanske melodije, otožne in globokočuteče.

To je bil res diven prizor: ljudstvo je strmelo in poslušalo čisto nekaj posebnega, pesem, porojena med solzami in v stoletnem boju za svobodo, za zlato svobodo in pravico, otožna in iskrena pesem skrbeče majke je plavala nad nami! Ti tožni zvoki, ti pevci z nemirnega Balkana, ne, tega ne bomo pozabili nikoli....

In spet so zabrnele tamburice, in spet so zaorili prelepi zvoki divne naše slovenske pesmi.

Zdaj pa je podpredsednik tov. Jaklič v kratkih in jednatih besedah povedal zgodovino štrajka v Ajdovščini; v ostrih besedah je opisal življenje tamkajšnjega delavstva. Zahvalil se je vsem, ki so pripomogli do tako lepo vspele veselice: občinstvu, pevskega društva „Adrija“, tamburašem in marljivim diletantom, ki so vsi takoj obljubili brezplačno sodelovanje.

Po kratki in šalivi enodejanki „Polna žena“ so bili razdeljeni lepi dobroti srečolova.

Zadovoljni smo z veselico tudi v gmotnem oziru tembolj, ker smo se že prav resno bali, da nam bo slabo vreme vse pokvarilo.

Ob 10. uri zvečer sta prišla v dvorano tov. Josip Mandić in I. Bufon, vračajoča se z bojišča — iz Ajdovščine. Tov. J. Mandić se je tekom poročila o položaju v Ajdovščini zahvalil v navdušenih besedah prirediteljem te zares lepo vspele veselice, v prvi vrsti seveda pevskega društvu „Adrija“.

Politični razgled.

Avstrijska zbornica.

Tako. Zdaj je tudi tega konce. Bie nerth je poslal poslance domu. Izmotal se je na ta način iz neprijetnega položaja. Stališče res ni imel prijetnega. Bosanska agrarna banka, italijanske vseučilišče pooblastilni zakon, trgovinske pogodbe in premnogi drugi nujni predlogi so izžrpali zadnje moči sicer vedno kaj samozavestne sedanje vlade.

Ko je sedanje vlada stopila na krmilo, je to v slovanskih deželah završalo nevolje in ogorčenje. Zakaj Hohenburger, Stürgh in zraven še Schreiner sa so bili pač slabo jamstvo za pravice, ki so jih pričakovali Slovani od vlade. Nastopili so za Slovane hudi časi preganjanja in zatiranja. Slednjič pa izvemo o nečutenem atentatu na bosanske seljake potom agrarne banke ogrskih židov: To in pa burna debata in zakulisno barantanje za italijansko pravno fakulteto je podžigalo in razvanlo duhove zbornici.

Zdaj so poslanci doma in se preklajajo po časopisih, kdo je boljše in lepše vršil svojo poslansko dolžnost. Sitno je to poslušati, posebno, ker vemo, da se gre v teh polemikah skoro bolj za osebe ko pa za stvar. Pa naj bo, kakor že je. Kljub odioznosti obstrukcionistiškega boja v zbornici, kjer so vsi poklicani, da bi delali za narod, ki jim je zaupal in jih je poslal za to na cesarski Dunaj — vendar uvidevamo, da včasih našim zastopnikom res ne preostaja drugega ko zadnja sredstvo — obstrukcija, ki je kar avstrijska posebnost. V tem slučaju so bila mnenja o potrebi obstrukcije med slovanskimi poslanci različna. Osebnosti so bile spet krive. Stara reč. Kjer sta dva ali so trije Slovani, pa je prepir, mesto da bi se pogovorili in si določili skupen načrt in način boja proti svojim skupnim nasprotnikom. Ampak, če bi imeli vsi pred očmi splošno in skupno narodno stvar, bi to lahko izostalo. In več vspeha bi imeli, več politične vrednosti in več ugleda.

Je že res. Zadnja obstrukcija je bila potrebna tudi koristna in pa nekaj dokazuje je doprinesla, da se mora tudi s Slovanci računati. Tedaj moralno je imela morda nekaj vspeha. Ali prav ni bilo, da so se ravno v takem težkem času cepila mnenja med poslanci, ko je bilo treba v tej najskrajnejši obliki nastopiti proti vladi.

DOMAČE VESTI.

Ali je to tudi internacionalizem?

V ponedeljek, dne 12. t. m. se je vršil v gostilni „Internacional“ shod železničarjev. Dasiravno so na vse mogoče in nemogoče načine agitirali, je prišlo celih 24 sodrugov. Med shodom so začeli slovenski sodrugi gođrnjati, da ne razumejo, zakaj se vedno le nemško govori na njih shodih, ko je vendar pretežna večina slovenskih delavcev navzočih. Da vstreže tej opravičeni želji slovenskih sodrugov, se oglasi k besedi neki železničar — Toda zdaj pa čujte in strmite! Denuncijant Falk in Jože Kopač mu nista hotela dati besede. Šele na zahtevo zborovalcev sta dala na glasovanje, ali ima odbornik socialno-demokratske železničarske organizacije pravico na internacionalnem shodu govoriti slovensko ali ne. Z veliko večino glasov so slovenski delavci dokazali, da so veliko boljji socialisti kakor njihovi voditelji, in predsednik shoda hočeš ali nočeš mu je moral podeliti besedo. — Ali komaj je pričel govoriti, ga je prekinila nemška manjšina navzočih renegatov iz „Adriaperle“ z žvižganjem in rjoventjem. Ampak to ni govornika oplašilo, marveč jim je tudi on glasno povedal, da ne bi bil pričakoval nikdar kaj takega od stranke, ki hoče biti internacionalna. Povedal je še marsikatero Kopaču in Falku, katera dva sta bila v njegovi bližini, ali radi prevelicega hrupa ni mogel naš poročevalec vsega razumeti.

Jože! Jože! Kaj takega bi ne bili nikdar pričakovali od Vas. Da boste slovenskim delavcem po nemško zabijali socializem v glavo, potem, ko ste se prepričali, da v slovenskem jeziku to ni šlo!

Kdor ne verjame, dobi groš. — Sodrug Kermolj poroča v „Rdečem pra-

porju“, da je stanje strokovnih organizacij v Trstu sledeče: železničarjev 1227, delavcev glavnih skladišč 400, klesarjev 600, krojačev 104, tiskarjev 110 i. t. d. Imenovani list pravi dalje, da se imajo strokovne organizacije za te krasne številke mnogo zahvaliti sodrugom Jernejčiču, Kermolju in Milostu, ki so baje z vsemi silami delali na to, da homatije v italijanski socialno-demokratski stranki niso segle tudi v slovenske strokovne organizacije.

Gori navedene številke gotovo niso tako visoke. Znano nam je, da gospodje sodrugi radi pretiravajo. Ako bi bile vse druge številke v redu, pri železničarjih so se gotovo zmotili za približno 1000 članov. Zakaj so nehali izdajati „Delavski list“, če imajo toliko članov?

Kdo dobi groš?

„Delavski list“, glasilo jugoslovanske socialno-demokratske stranke v Trstu, je v najlepši dobi svojega življenja mirno in na podlagi internacionalizma zaspal. Vzrok preranega samomora je nalezljiva bolezen bivšega dnevnika „Il Lavoratore“. Priporočamo ga v blag spomin in pozabljenje.

DOPISI.

Iz Trsta. — Prejeli smo in priobčujemo: Izvolite, gospod urednik, prijaviti nastopni članek: Na nemško prevzetnost odgovorimo tudi mi delavci primerno!

Cital sem v „Edinost“, kako je graški nemški nadutež Rosegger pozival vse premožne Nemce, da naj nabirajo darove za zloglasno nemško „Südmark“. Predlagal je namreč, da naj se prične zbirati dvamilijonski fond za omenjeno šolsko družbo, da bi tem vspešnejše ponemčevala naše dežele. Temu pozivu je odgovorilo precejšnje število premožnih Nemcev, kateri so voljni darovati vsak po 10 kron letno; takó, da se v nekaj letih nabere tisti dvamilijonski fond.

Tudi mi Slovenci ne bomo držali rok križem. Za Ciril-Methodovo družbo moramo delati na vse pretege. Poglejmo Čehe in Poljake!

Po svojih močeh moramo tudi mi delavci kaj storiti. Naše moči so skromne a nekaj bi zmogli. Naša organizacija je važen faktor za narodno probujo. Ako bi se ustanovila kaka podružnica na Stajerskem in na Koroškem, bi to bilo velikega pomena. Trdo verjamem, da se to zgodi prej ali slej v tej ali drugi obliki. Ampak zdaj bi bilo dobro, če ne drugega, vsaj teren pripravljati za našo idejo in za našo organizacijo. To bi lahko storili, čisto lahko. V listih sem večkrat čital poziv: da bi pošiljali prečitane slovenske liste na narodno mejo. Prav dobro! Shranjujmo „Nar. Delavca“ in ga razpošiljajmo v velikih množinah med svoje rojake na meji. Ako dobro premislimo, bi to bilo velikega pomena; kajti delavci v tistih krajih bi čitali naš list in bi se seznanili z našimi dejami. In prišel bi čas, ko bi iz lastne volje zahtevali ustanovitev podružnice. Tako bi se napravil teren za naše ideje. Kakega pomena bi to bilo, lahko uvidi vsak tovariš.

Nekaj naših tovaršev naj bi vzelo to v roke, pa bi šlo.

Penavljam še enkrat: da bi to na videz skromno delo prinašalo obilo sadu. Prosim torej tovariše, da bi se odzvati temu vabilu; dgovoriti bi se morali samo še glede načina.

Bodimo zavedni! Toliko v premislek.

Neki vaš tovariš.

Z železnice. (Dopis). Z veseljem smo doznali iz časopisov, da so šla v potrdjenje pravila „Zveze jugoslov. železničarjev“. Izprevideti mora sleherni, kako potrebno je, da se jugoslovanski železničarji tesno združijo, ako je zasledoval v zadnjem času pota slavne internacionalne. Internacionalna vpije vedno: kaj narodnost, — žep in želez, to so tisti, ki nas kličejo! Dobro. Ali kako si hočemo pridelati cvenka in pomiriti naš želedec, ako nas izpodrivajo vedno bolj in bolj tujci, in nazadnje ne dobi Slovenec zaslužka na svoji lastni grudi. In ravno internacionalna ima največje zasluge na tem, da se nahaja v naših slovenskih krajih pri železnici najmanj dve tretjini Nemcev, in vendar ta četa železnici, državna kakor južna, od Celovca na Koroškem in od Maribora na Stajerskem do obal jadranskega morja izključno po slovenski zemlji. Uvidevajoč jasno dejstvo, da dobimo edino pravo zastopstvo in zagovornišstvo v nameravaniem društvu „Zveza jugoslov. železničarjev“, katera sloni na narodni podlagi, sestajmo se tudi mi železničarji iz Sežane dne 6. t. m. v prijateljskem krogu in smo sklenili, pristopiti od prvega do zadnjega „Zvezi jugoslovanskih železničarjev, katero društvo ima svoj sedež v Trstu. Pričaku-

**Čisti dobiček tega Vašega prvega go-
spodarskega podjetja je namenjen le
:: Vam in Vaši sveti stvari! ::**

Slavnemu občinstvu in posebno članom „N. D. O.“ priporočam svojo dobro znano

„Kavarno Universo“

na trgu della Caserma št. 1, tik „Narodnega doma“, kjer ima na razpolago najfinejše likerje ter tukajšnje in zunanje slovenske, italijanske in nemške časnike, kakor tudi najboljše ilustrirane revije.

Za obilni obisk se priporočam vdani

Fran Bojc.

Delavci!

Ce hočete dobiti kozarec dobrega in cenega vina vstopite v
VINOTOČ

ulica del Vento 20. (vogal ulice Guardia.)

Prepričajte se, da četrt najboljšega vina stane le 14 st., na dom po 12 stot.

Za obilen obisk se priporočam

JOŽE LEBAN.

: Pekarna Mreule :

v Rojanu, ulica Montorsino št. 7

ima na razpolago

vedno svež kruh

in vsakovrstne najfinejše sladšice.

Sprejema naročila.

Filip Ivanišević

: zaloga dalmatinskega vina :

lastni pridelki v Jesenicah pri Omišu

v ulici Valdirivo 17 (Telefon 1405)

v kateri prodaja na malo in veliko. — Nadalje priporočam slav. občinstvu svoje gostilne „All' Adria“ ul. Nuova št. 11 in „Al fratelli dalmati“ ulici Zudeeche št. 8 v katerih toči svoja vina I. vrst.

Slovenski delavci!

Postrežem Vam z kozarcem dobrega in pristnega vina v svoji gostilni

„Pepi Moro“

Belvedere 49.

ter tudi vsaki dan z vsakovrstnimi mrzlimi in gorkimi jedmi.

Za obilen obisk se priporočam

Ivan Škerjanc.

Podpisani priporočam sl. občinstvu in članom „N. D. O.“ svojo

Pekarno, sladšičarno in tov. biškovtov

v ulici del Belvedere št. 57.

kjer ima na razpolago

vedno svež kruh

raznovrstne sladšice in najfinejše likerje.

Sprejema tudi naročila za torte, potice, pince itd.

Vdani

LOVRENO REBULA.

Civilna in vojaška krojačnica

Pavel Pestotnik

Trst — ul. Farneto št. 46 — Trst

se priporočam

slavnemu občinstvu in posebno članom

„N. D. O.“

Cene najnižje. — Delo solidno. — Postrežba

— točna. —

Zaloga likerjev v sodčkih in butilkah

Jakob Perhanc

TRST — Via delle Acque — TRST

Veliki izbor vsakovrstnih najfinejših in starih vin v buteljkah. Postrežba točna. Cene zmerne. Se priporočam svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. Za poletni čas se priporočam malinovec in tamarindo.

Civilna in vojaška krojačnica

Bogata zaloga tu- in inozemskega blaga in vseh predmetov spadajočih v krojaško obrt.

Odlikovan dne 5. aprila 1906.

v Parizu s častno diplomom, častnim križcem in zlato kolajno in v Bruxelles-u z največjo odliko „GRAND PRIX“ diplomom.

Naročbe se izvršujejo točno in se dostavljajo na dom

August Štular.

TRST, via delle Poste 12. I. nadst.

(nasproti Smolarsove papirnice.)

Ugodno kupovanje.

40 metrov daljših docela porabnih ostan- kov, platno za pernice, zefir, oksford, barvano blago, flanela, platno za srajce, vse samo za 18.— kron proti povzetju. V vsaki pošiljki je poleg tega še za dve boljši obleki blaga, če ne ugaja, vrnem denar.

f. Pinkava

tkalnica v Dolni Račehovi

pri Nahodu, Češko.

Pekarna in slaščičarna

Benedikt Šuban

TRST, - ulica dell'Istria št. 12. - TRST

je preskrbljena s kruhom lastnega izdelka ter veliko izbero vsakovrstne moke in mandorlate najboljše vrste. Svež kruh 3-krat na dan.

Postrežba na dom

Pekarna

Valentin Kukanja

vogal ul. Molin a Vento in Gastaldi

ima na razpolago

vedno svež kruh

in vsakovrstne sladšice.

Podpisani priporočam sl. občinstvu svojo dobroznano

gostilno s krasnim vrhom

„Al buon ritrovo“

v ulici Stadion št. 19,

kjer toči kraški teran prve vrste, najboljše istrsko belo in črno vino, poleg tega izvrstno vipavsko in tudi dalmatinsko vino, kakor tudi Dreherjevo pivo ter more poslužiti z domačo kuhinjo kakor tudi z mrzlimi jedili. — Posebno ugodno za delavce.

Za obilen obisk se priporočam rodoljub

Andrej Furlan.

Podpisani priporočam svojo

GOSTILNO

v ul. dell'Istria 658

kjer toči najizvrstnejša istrska vina in dalmatinski opolo. Postreže lahko tudi z mrzlimi in gorkimi jedili.

G. Babič.

Podpisani naznanja sl. občinstvu, da je prevzel

pekarno in sladšičarno

Campo Belvedere št. 2

kjer ima na razpolago trikrat na dan svež kruh in razne sladšice, potice itd.

Udani

Filip Trobec.

Podpisani naznanja članom „N. D. O.“, da je v ulici del Solitario št. 3 odprl svojo

GOSTILNO

„AL CASTELLO DI DORNBERG“

kjer toči najboljše vipavske, izborna istrska in najfinejša desertna vina, in ima poleg tega vedno na razpolago gorka in mrzla jedila. Postrežba točna in cene zmerne.

Za obilni obisk se priporočam vdani

R. Luznik.

— Pekarna i sladšičarna —

Josip Pahor - Trst

ulica Madonnina št. 39.

ima na razpolago slav. občinstva 3-krat na dan svež kruh lastnega izdelka, vsakovrstno moko, raznovrstne sladšice in izdeluje najboljše biškote. — Sprejema naročila za torte, pince, potice itd., ter postreže na dom. Telefon št. 1190.

Na novo vrejena

Pekarna Karol Trošt

TRST, - Campo S. Giacomo št. 20. - TRST

(nasproti cerkve sv. Jakoba)

ima na razpolago vedno svež kruh, vsakovrstne sladšice, čokolado itd., kakor tudi najfinejše likerje.

Gostilna društva Jadran

ulica S. Marco št. 17.

toči najboljša

vipavska in istrska vina

Gorka in mrzla jedila so vedno na razpolago, kakor tudi slovenski časopisi. — Najnovejše avtomatične orglje, katere svirajo izbrane slovenske komade.

Postrežba točna.

Cene zmerne.

Za dobrohotni obisk se priporočam

Odbor

krčmar

društva „Jadran“

Vinko Kante.

IVAN KOŠMERLI IVANOV

priporočam svojo

TRGOVINO Z JESTVINAMI

v ROJANU, ul. Montorsino št. 7.

kjer ima na razpolago vsakovrstne kolonijalne in druge jestvine, kakor tudi razne delikatese, najboljše vina in pivo v buteljkah.

.. Usi Slovenci v slovensko trgovino! ..

V. DOBAUSCHEK

TRST, ul. Giosuè Carducci 11 (prej ul. Torrente), TRST.

Zaloga izgotovljenih oblek in perila za moške in dečke.

Vporabite priliko!

Da razprodam svojo obilno zalogo, naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem občutno znižal ceno blaga.

Kdor se hoče lepo in ceno obleči, naj se zgleda v moji trgovini.

Moderne moške obleke K 16 — do K 60 —

Črne moške obleke na izbero 14 — „ 60 —

Obleke za dečke na izbero 12 — „ 20 —

Moški jopiči iz bombaževine, ki se dajo prati . . . 2 80 „ 4 —

„ „ iz boljše blaga 7 — „ 16 —

„ „ iz Alpagasa, črni in modri 6 — „ 16 —

Črne moške hlače, za delavce, I. 2 50 „ 5 —

Volnene moške hlače 4 — „ 20 —

Hlače za dečke 1 20 „ 4 —

Volneni površniki za moške 18 — „ 40 —

Močne delavske srajce 1 50 „ 3 —

Poleg tega velika izbira vsakovrstnih oblačilnih predmetov za moške in dečke po jako ugodnih cenah, mali kostimi, bele in pisane srajce, maje, spodnje hlače, nogavice, ovrtniki, zapetniki, naprtniki, kravate, naramnice, žepne rute, črni klobuki in moške kape.

Lastna krojačnica. — Izgotovljajo se obleke po meri.

Govori se slovensko.

Dnevno novi prihodi blaga.

Delniška glavica:

K 10,000.000.

Telefon 19-95.

OSREDNJA BANKA

ČEŠKIH HRANILNIC

Vlog okoli:

K 100,000.000

Naslov za brz.: SPOROBANKA

Podružnica v Trstu — Piazza del Ponterosso 3.

4%

vloge na knjižice.

MENJALNICA. — BANČNO TRGOVANJE VSEH VRST. — Centrala denarnih

zavodov avstro-ogrskih. — Izdaja sirotinsko-varne 4% bančne obligacije.

Premijene vloge

4 3/4%

-- JADRANSKA BANKA v TRSTU --

Via della Cassa di Risparmio št. 5 (lastno poslopje).

KUPEJE IN PRODAJA

VREDNOSTNE PAPIRJE (RENTE, OBLIGACIJE, ZASTAVNA PISMA, PRIJORITETE, DELNICE, SREČKE i. t. d.)

VALUTE IN DEVIZE

PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH.

Eskompt menic in inkaso, borzna naročila

SAFE-DEPOSITS

Promese k vsem žrebanjem. — Zavarovanje srečk.

Menjalnica

4 1/4%

VLOGE NA KNJIŽICE.

— TEKOČI IN ŽIRO RAČUN —

VLOŽENI DENAR OBREŠTUJE

SE OD DNE VLOGE DO DNE VDIGA. STAVBNI KREDITI - KREDITI PROTI DOKUMENTOM VKRCAJKA.

Uradne ure: 9 — 12., 2-30 — 5.30. — Brzjavlj.: „JADRANSKA“ — Trst. — Telefon: 1463 in 793.

Restavracija, cene zmerne.

Trst — Grand Hôtel BALKAN — Trst

Kavarna, cene zmerne